HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

יכול אפי' מעולה בדמים. לקורה יותר מפירות יהא סרק קודם לו: **מ"ל רק.** מיעט הקדמה: **מקורייהו.** מקור שלהן ועיקרן (ג). ל"א הכא לי קור שהוא רך לאכול וגדל סביב ברשיו כלומר כלה עיקרם מפני שמפסיד ונאכל את הקור: **גופני קני דיקלי.** מדמי היין יכולין אנו לקנות קרקעות ואילו דקלי לא קני גופני אין שבמן עולה אלא לדבר מועט: **מתני' אע"פ שהוא נותן לו כו'.** סתמא היא ולא ר' עקיבא קאמר לה: **על מנת לפטור.** דגמ' [לג.] מפרש לה: **גמ' כל אנו שאמרו.** סלע מנה ומאתים וד' מאות דמי בושת הן: **אבל צער.** שדואג על בושתו איננו נמחל לו: **שהיה לו לנמוד.** דרך ארץ ולא למד מדקאמר ליה רחמנא נגיא הוא דמשמע אין ממש בדבריך ולאוי אתה ליהרג: **שבכח ורע.** שבמעי אשה לא יכולה לפלוט: **פי טבעת.** נקב הגדולים לפנות: **פקד.** מדלא כתיב ויפקוד את שרה וכתיב פקד משמע פקד כבר תחילה לאבימלך: **בהדי הולא נקי ברבא.** קוץ הגדל אצל הכרוב כשבא לעקרו פעמים שנעקר הכרוב עמו וגמלא לוקה בשבילו. כלומר שביני רשע לוקין עמו: **כולהו פשעתם.** אף הנביא במשמע: **עד אנה מאנתם.** ומשה ואהרן בכלל: **אוסף שהוכפלו שמותם.** בברכת משה [יד] דן זבולון גד ואשר ונפתלי הודיעך הכתוב שהלשים שבטולן היו וצריכין חיזוק לפיכך כפל את שמם לחזקם [יד] ואותן הביא יוסף לפני פרעה כדי שלא יבורו אותם להיות לראשי גייסות ולהטריחם: כל השבטים יצאו עצמותיהם ממצרים ונקברו בארץ ישראל שנאמר והעליתם את עצמותי מזה אתכם (שמות יג) משמע שאף עצמותם העלו ולא נכתב יוסף אלא להודיעך שבחו של משה שכל ישראל נתעסקו בציווה והוא עסק במצוה: **מגולגלין באויר.** לא היה שלדו קיימת ומחוברת מפני נידוי דקאמר ליה ליעקב אם לא [ט] אביאנו אליך וחטאתי לך כל הימים (בראשית מג) ואע"פ שנתקיים התנאי נפקא לן במסכת מכות (דף יא:) [ט] קללת חכם אפי' על תנאי היא באה: **מי גרס לראובן כו'.** מדרש אגדה הוא בתנחומא [ט] מכיון שהודה יהודה ואמר לדקה ממני [יט] עמד לראובן ואמר אני בלבלתי ילועי אבי: **נשפא.** נכנס כל עצם ונתחבר למקומו שאף משם. לשפא אשלויי"ה שדוג"א בלע"ז כמו שף מדוכתיה (חולין דף מב:): **אגיבא דהלכתא.** לא הוה מסתייעא מילתא למימר מילתא דתהוי הלכתא כוותיה: **לא הוה סלקא ליה.** כלומר לא היה עולה בידו למימר שמעתתא אגיבא דהלכתא: **הסנין והכבורין נותנין לכהן.** והעשיריס לא היו נותנין קלתותיהן לכהן: **נגריס.** שבטים: וטמא

למחר אייתי לי מקורייהו. משמע דגופני עדיפי מדיקלי ותימה דבהאשה שנפלו לה נכסים (כתובות עט. ושם ד"ה אילני) אמר גבי נפלו לה כספים ילקח בהן קרקע דיקלי ואילני דקלי אילני וגופני אילני אלמא גופני גריעי אפילו מאילני דגריעי מדיקלי וי"ל דבגפנים כשאדם טורח לזמר ולתקן הכרם יש בהן ריוח גדול אבל בנכסי אשתו אם היה קונה גפנים מתוך שעריסים הוצאה מרובה לא היה הבעל חושש להוציא על נכסי' והיו הולכין לאיבוד לפיכך טוב לקנות דקלים שאין צריכין יציאה וממילא אתי בהו שבחא וטוב הוא לשניהם ועוד מפרש ר"ת בהמוכר את הספינה (ב"ב פב. ושם ד"ה מתקיף) דפירי דדיקלא מתקיימין טפי מאילני וגופני ובנכסי מלוג של אשה בעינן דבר המתקיים יותר:

באשר אמר אברהם אל אבימלך. לאו בהליון משמעי שהלי המלאכים ביארו את שרה מפסח שלפניו אלא ילדה בריות כמו שהתפלל על אבימלך: **אלו הנכפלין בשמות.** בבראשית רבה יש מיפכא שהנכפלים גבורים היו כמו יהודה שנכפל: **מי גרם לראובן שהודה יהודה.** אע"ג דאמר במדרש ויאב ראובן אל הבור מלמד שאב משקו ומתעניתו שבלבל יצועי אביו וזה היה קודם דמעשה תמר מכל מקום לא הודה ברבים עד אחר שהודה יהודה

שיתין

יכול אפילו מעולה בדמים ת"ל רק שמואל אייתי ליה אריסיה תמרי אכיל טעים בהו טעמא דחמרא א"ל מאי האי א"ל ביני גופני קיימי אמר [א]מכחשי בחמרא כולי האי למחר אייתי לי מקורייהו: רב חסדא חזא תאלי בי גופני אמר ליה לאריסיה עקרינהו גופני קני דקלי דקלי לא קני גופני: **מתני'** [ב]אע"פ שהוא נותן לו אין נמחל לו עד שיבקש ממנו שנאמר [1]ועתה השב אשת וגו' ומנין [2]שאם לא מחל לו שהוא אכזרי שנאמר [2]ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלהים את אבימלך וגו' [ד]האומר סמא את עיני קטע את ידי שבר את רגלי חייב [ה]ע"מ לפטור חייב [ו]קרע את כסותי שבר את כדי חייב [ז]ע"מ לפטור פטור [ח]עשה כן לאיש פלוני על מנת לפטור חייב בין בגופו בין בממונו: **גמ'** ת"ר כל אלו שאמרו דמי בושתו אבל צערו אפי' הביא כל אילי נביות שבעולם אין נמחל לו עד שיבקש ממנו שנאמר [1]השב אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בעדך [ג]דאשת נביא בעי אהדורי אשת אחר לא בעי אהדורי אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן השב אשת האיש מכל מקום ודקא אמרת [3]הגוי גם צדיק תהרוג הלא הוא אמר לי אחותי היא והיא גם היא אמרה אחי הוא נביא הוא וכבר לימד אכסנאי שבא לעיר על עסקי אכילה ושתיה שואלין אותו או על עסקי אשתו שואלין אותו אשתך היא אחותך היא מכאן לבן נח [ט]שנהרג שהיה לו ללמוד ולא למד: [4]כי עצר עצר ה' אמר ר' אלעזר שתי עצירות הללו למה אחת באיש שבכבת זרע שתים באשה שבכבת זרע ולידה במתניתא תנא שתים באיש שבכבת זרע וקטנים שלשה באשה שבכבת זרע ולידה רבינא אמר שלש באיש שבכבת זרע וקטנים ופי טבעת ארבעה באשה שבכבת זרע ולידה וקטנים ופי טבעת: [4]בעד כל רחם אמרי דבי ר' ינאי אפילו תרנגולת של בית אבימלך לא הטילה ביצתה א"ל רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמור רבנן כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה א"ל דכתיב [5]וה' שב את שבות איוב בהתפללו בעד רעהו אמר ליה את אמרת מהתם ואנא אמינא מהכא [2]ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלהים את אבימלך ואת אשתו ואמהותיו [וגו'] וכתיב [6]וה' פקד את שרה כאשר אמר וגו' כאשר אמר אברהם [7]אל אבימלך אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי בהדי הוצא לקי כרבא א"ל דכתיב [7]למה תריבו אלי כלכם פשעתם בי ה' אמר ליה את אמרת מהתם ואנא אמינא מהכא [8]עד אנה מאנתם לשמור מצותי ותורותי אמר ליה רבא לרבה בר מרי כתיב [9]ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים מאן נינהו חמשה א"ל הכי א"ר יוחנן אותן שהוכפלו בשמות יהודה נמי איכפולי מיכפל אמר ליה למילתיה הוא דאיכפל [ט]דאמר ר' שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מאי דכתיב [10]יחי ראובן ואל ימות ויהי מתיו מספר וזאת ליהודה כל אותן ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר היו עצמותיו של יהודה מגולגלין בארון עד שבא משה ובקש רחמים אמר לפניו רבונו של עולם מי גרם לראובן שיודה יהודה [ו] מיד שמע ה' קול יהודה על איבריה לשפא לא הוו קא מסקי למתיבתא דרקיעא [11]ואל עמו תביאנו לא הוה ידע מאי קאמרי רבנן ולמשקל ומיטרח בהדי רבנן [11]ידיו רב לו לא הוה סליק ליה שמעתתא אליבא דהלכתא [11]ועזר מצריו תהיה אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא [ט]דאמרי אינשי בתר עניא אזלא **עניותא אמר ליה דתנן** [ט] עשירים מביאין בכורים בקלתות של זהב ושל כסף ועניים בסלי נצרים של ערבה קלופה הסלים והבכורים נותנים לכהנים אמר ליה את אמרת מהתם ואנא אמינא מהכא

וטמא

עד שיבקש ממנו כולי'. **ת"ר כל אלה שאמרו דמי בשת,** אבל צערו כלומר צער נפשו אינו נמחל לו וכולי'. **פיר',** שבא מלאך להרוג אבימלך מפני שלא שאלו לאברהם על עיסקי אכילה ושתייה אלא על עיסקי אשתו. מיכן אמרו בן נוח נהרג שהיה לו ללמד למעשה אבימלך ולא למד. **פיר',** שלוש עצירות באיש שבכבת זרע כמשמעו, קטנים השתנת מי רגלים ופי טבעת מקום הוצאת הרעי, מוסף באשה פתיחת הרחם בעת הלידה. כח' אשה כי תזריע וילדה זכר אם אשה מזרעת תחלה. **כל אלו השמועות** שאמ' ליה רבא לרבה בר מארי דברי הגדה הן, ופשוטין הן.

ולמיטרח. ליגא ולתן (שם). **ידיו רב לו.** יהא לו נלאון לריב ריבו, והאי דכתיב ידיו לשון מלאכה הוא מלאכתה של תורה (שם) יהי בו כח לריב ריבו לעצמו נגד תביריו (מכות יא:). **אליבא דהילכתא.** לא היה זוכה לומר דבר המתקבל (סוטה ז:).

יכול אפי' מעולה בדמים. לקורה יותר מפירות יהא סרק קודם לו: **מ"ל רק.** מיעט הקדמה: **מקורייהו.** מקור שלהן ועיקרן (ג). ל"א הכא לי קור שהוא רך לאכול וגדל סביב ברשיו כלומר כלה עיקרם מפני שמפסיד ונאכל את הקור: **גופני קני דיקלי.** מדמי היין יכולין אנו לקנות קרקעות ואילו דקלי לא קני גופני אין שבמן עולה אלא לדבר מועט: **מתני' אע"פ שהוא נותן לו כו'.** סתמא היא ולא ר' עקיבא קאמר לה: **על מנת לפטור.** דגמ' [לג.] מפרש לה: **גמ' כל אנו שאמרו.** סלע מנה ומאתים וד' מאות דמי בושת הן: **אבל צער.** שדואג על בושתו איננו נמחל לו: **שהיה לו לנמוד.** דרך ארץ ולא למד מדקאמר ליה רחמנא נגיא הוא דמשמע אין ממש בדבריך ולאוי אתה ליהרג: **שבכח ורע.** שבמעי אשה לא יכולה לפלוט: **פי טבעת.** נקב הגדולים לפנות: **פקד.** מדלא כתיב ויפקוד את שרה וכתיב פקד משמע פקד כבר תחילה לאבימלך: **בהדי הולא נקי ברבא.** קוץ הגדל אצל הכרוב כשבא לעקרו פעמים שנעקר הכרוב עמו וגמלא לוקה בשבילו. כלומר שביני רשע לוקין עמו: **כולהו פשעתם.** אף הנביא במשמע: **עד אנה מאנתם.** ומשה ואהרן בכלל: **אוסף שהוכפלו שמותם.** בברכת משה [יד] דן זבולון גד ואשר ונפתלי הודיעך הכתוב שהלשים שבטולן היו וצריכין חיזוק לפיכך כפל את שמם לחזקם [יד] ואותן הביא יוסף לפני פרעה כדי שלא יבורו אותם להיות לראשי גייסות ולהטריחם: כל השבטים יצאו עצמותיהם ממצרים ונקברו בארץ ישראל שנאמר והעליתם את עצמותי מזה אתכם (שמות יג) משמע שאף עצמותם העלו ולא נכתב יוסף אלא להודיעך שבחו של משה שכל ישראל נתעסקו בציווה והוא עסק במצוה: **מגולגלין באויר.** לא היה שלדו קיימת ומחוברת מפני נידוי דקאמר ליה ליעקב אם לא [ט] אביאנו אליך וחטאתי לך כל הימים (בראשית מג) ואע"פ שנתקיים התנאי נפקא לן במסכת מכות (דף יא:) [ט] קללת חכם אפי' על תנאי היא באה: **מי גרס לראובן כו'.** מדרש אגדה הוא בתנחומא [ט] מכיון שהודה יהודה ואמר לדקה ממני [יט] עמד לראובן ואמר אני בלבלתי ילועי אבי: **נשפא.** נכנס כל עצם ונתחבר למקומו שאף משם. לשפא אשלויי"ה שדוג"א בלע"ז כמו שף מדוכתיה (חולין דף מב:): **אגיבא דהלכתא.** לא הוה מסתייעא מילתא למימר מילתא דתהוי הלכתא כוותיה: **לא הוה סלקא ליה.** כלומר לא היה עולה בידו למימר שמעתתא אגיבא דהלכתא: **הסנין והכבורין נותנין לכהן.** והעשיריס לא היו נותנין קלתותיהן לכהן: **נגריס.** שבטים: וטמא

ולמיטרח. ליגא ולתן (שם). **ידיו רב לו.** יהא לו נלאון לריב ריבו, והאי דכתיב ידיו לשון מלאכה הוא מלאכתה של תורה (שם) יהי בו כח לריב ריבו לעצמו נגד תביריו (מכות יא:). **אליבא דהילכתא.** לא היה זוכה לומר דבר המתקבל (סוטה ז:).

מסורת הש"ס

א) נעיל ס"ג, ב) [עי' תוס' גיטין פד: ד"ה ומיפוק כתובות נו. ד"ה הרי], ג) מכות ט:, ד) נ"א על, ה) מכות יא: סוטה ז: [ע"ש], ו) כ"ב קעד: [חולין קה:] ערכין כג., ז) בכורים פ"ג מ"ח, ח) [דברים לג], ט) כס"א נוסף: אלא יאלוטו בהן עין הרע, י) [נ"ל בהיפוכן], כ) [נידוי על תנאי לריך הפיה כל"ן], ל) [בוכר ויאב יח], מ) [בראשית לח].

תורה אור השלם

1. וְעַתָּה הָשֵׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא וְיִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ וְחֵיֵה וְאִם אֵינְךָ מֵשִׁיב דַּע כִּי מוֹת תָּמוּת אַתָּה וְכָל אֲשֶׁר לָךְ:
בראשית כ ז
2. וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּרְפָּא אֱלֹהִים אֶת אֲבִימֶלֶךְ וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְאַמְהֹתָיו וַיֵּלֵדוּ:
בראשית כ יז
3. וַאֲבִימֶלֶךְ לֹא קָרַב אֵלֶיהָ וַיֹּאמַר אֲדֹנָי הֲגוֹי גַּם צַדִּיק תַּהֲרֹג: הֲלֹא הוּא אָמַר לִי אֲחֹתִי הִוא וְהִיא גַּם הִוא אָמְרָה אָחִי הוּא בְּתֻם לְבָבִי וּבְנִקְיֹן כַּפַּי עָשִׂיתִי זֹאת:
בראשית כ ד-ה
4. כִּי עָצֹר עָצַר יְיָ בְּעַד כָּל רֶחֶם לְבֵית אֲבִימֶלֶךְ עַל דְּבַר שָׂרָה אֵשֶׁת אַבְרָהָם:
בראשית כ יח
5. וַיְיָ שָׁב אֶת שְׁבוּת אִיּוֹב בְּהִתְפַּלְּלוֹ בְּעַד רֵעֵהוּ וַיְיָ נָשָׂא אֶת אִיּוֹב לְמִשְׁנֶה:
איוב מב י
6. וַיְיָ פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר וַיַּעַשׂ יְיָ לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר:
בראשית כא א
7. לָמָּה תְרִיבוּ אֵלַי כֻּלְּכֶם פָּשַׁעְתֶּם בִּי נְאֻם יְיָ:
ירמיהו ב כט
8. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה עַד אָנָה מְאַנְתֶּם לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתָי:
שמות טז כח
9. וּמִקְצָה אֶחָיו לָקַח חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים וַיַּצִּגֵם לִפְנֵי פַּרְעֹה:
בראשית מז ב
10. יְחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמוּת וִידִי מְתָיו מִסְפָּר:
דברים לג ו
11. וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר שְׁמַע יְיָ קוֹל יְהוּדָה וְאֶל עַמּוֹ תְּבִיאֶנּוּ יָדָיו רָב לוֹ וְעֶזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה:
דברים לג ז

רבינו חננאל

יכול אפילו אילן סרק מעולה בדמים מאילן מאכל תכורות אילן סרק ותניח אילן מאכל, תלמ' לומ' רק. וקימא לן אכין ורקין מיעוטין, שמע מינה מותר להניח אילן סרק אם הוא מעולה בדמים ולכרות בבניין המצר אילן מאכל. ושמואל ורב חסדא קצצו אילנות משום דמכחשי אילנות טובים מהן. וכולן דרך אחת, לא אסרה אלא במקום דליכא פסידא אבל היכא דאיכא פסידא שרי. (אף על פי) שנתן לו כל ממון שבעולם, אינו נמחל לו עד שיבקש ממנו כולי'. **ת"ר כל אלה שאמרו דמי בשת,** אבל צערו כלומ' צער נפשו אינו נמחל לו וכולי'. **פיר',** שבא מלאך להרוג אבימלך מפני שלא שאלו לאברהם על עיסקי אכילה ושתייה אלא על עיסקי אשתו. מיכן אמרו בן נוח נהרג שהיה לו ללמד למעשה אבימלך ולא למד. **פיר',** שלוש עצירות באיש שבכבת זרע כמשמעו, קטנים השתנת מי רגלים ופי טבעת מקום הוצאת הרעי, מוסף באשה פתיחת הרחם בעת הלידה. כח' אשה כי תזריע וילדה זכר אם אשה מזרעת תחלה. **כל אלו השמועות** שאמ' ליה רבא לרבה בר מארי דברי הגדה הן, ופשוטין הן.

עין משפט נר מצוה

קד א מיי' פ"ו מהל' מלכים הלכה ח סמג לאוין רכט:
קה ב מיי' פ"ב מהל' חובל ומזיק הל' ט ופ"ג מהל' תשובה הל' ט סמג עשין ע טוש"ע ח"מ סי' תכב סעיף ג:
קו ג מיי' שם הלכה י ופ"ו מהלכות דעות הלכה ו ופ"ג מהלכות תשובה הלכה י טוש"ע שם וטוש"ע ח"מ סי' תרו סעיף ג בהג"ה:
קז ד ה מיי' פ"ב מהל' חובל ומזיק הלכה יא סמג עשין ע טוש"ע ח"מ סי' תכא סעיף יב:
קח ו ז מיי' שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שפ סעיף ג:
קט ח מיי' שם הלכה יג טוש"ע שם סעיף ב:
קי ט מיי' פ"י מהלכות מלכים הל' ג סמג לאוין רלב:
קיא י מיי' פ"ג מהל' בכורים הל' ח סמג עשין קלט:

הגהות הב"ח

(א) גמ' לראובן שיודה יהודה שמע כל"ל ותיבת מיד נמחק: (ב) רש"י ד"ה מקורייהו מקור שלהן ועיקרן כלומר כלה עיקרם מפני שמפסיד ל"א הכא לי וכו' ברשיו ונאכל את הקור כל"ל:

לעזי רש"י

אשלויישידור"א שדונ"א [אישלויישידור"א]. מקום הנקב, פרק.

מוספ רש"י

קרע את כסותי שבר את כדי חייב. דסכי קאמר ליה אם תרלה קרע ושלם, אבל פיכס לו על מנת, פטור (לעיל כז:). **בהדי הוצא לקי ברבא.** משל הדיוט הוא, על ידי הרשעים מתגנין הכשרין (שמות טז כח). **בלבם פשעתם בי.** אף הצדיקים במשמע (ירמיה ב כט). **אותן שהוכפלו בשמות.** שאותן שכפל משה שמותן הם החלשים ואותן הביא לפני פרעה, ויהודה שהוכפל שמו לא הוכפל משום חלשות אלא טעם יש בדבר (בראשית מז ב, עי"ש שכ"ה בספרי, ושבב"ר פירשו אותן שלא כפל שמותן). **מאי דכתיב יחי ראובן כו'** וזאת ליהודה. אין לך בברכת כל השבטים מתחלת וחלת חוץ מזו (סוטה ז:) מה ראה לסמוך יהודה לראובן ומה ראה להתחיל בברכת יהודה בלשון חלת ליהודה, אלא לפי שהיו עצמות כל השבטים שלהן קיים ושל יהודה מגולגלין, אמר לשון זה יחי לראובן, כלומר לראובן שלהו קיימת כאילו הוא חי וחלת תהיה ליהודה שהם מגולגלין (מכות יא:). **עצמותיו של יהודה מגולגלין.** עצמות כל השבטים העלו ממצרים, והוא שאמר יוסף והעליתם

למחר אייתי לי מקורייהו. משמע דגופני עדיפי מדיקלי ותימה דבהאשה שנפלו לה נכסים (כתובות עט. ושם ד"ה אילני) אמר גבי נפלו לה כספים ילקח בהן קרקע דיקלי ואילני דקלי אילני וגופני אילני אלמא גופני גריעי אפילו מאילני דגריעי מדיקלי וי"ל דבגפנים כשאדם טורח לזמר ולתקן הכרם יש בהן ריוח גדול אבל בנכסי אשתו אם היה קונה גפנים מתוך שעריסים הוצאה מרובה לא היה הבעל חושש להוציא על נכסי' והיו הולכין לאיבוד לפיכך טוב לקנות דקלים שאין צריכין יציאה וממילא אתי בהו שבחא וטוב הוא לשניהם ועוד מפרש ר"ת בהמוכר את הספינה (ב"ב פב. ושם ד"ה מתקיף) דפירי דדיקלא מתקיימין טפי מאילני וגופני ובנכסי מלוג של אשה בעינן דבר המתקיים יותר:

באשר אמר אברהם אל אבימלך. לאו בהליון משמעי שהלי המלאכים ביארו את שרה מפסח שלפניו אלא ילדה בריות כמו שהתפלל על אבימלך: **אלו הנכפלין בשמות.** בבראשית רבה יש מיפכא שהנכפלים גבורים היו כמו יהודה שנכפל: **מי גרם לראובן שהודה יהודה.** אע"ג דאמר במדרש ויאב ראובן אל הבור מלמד שאב משקו ומתעניתו שבלבל יצועי אביו וזה היה קודם דמעשה תמר מכל מקום לא הודה ברבים עד אחר שהודה יהודה

שיתין

יכול אפילו מעולה בדמים ת"ל רק שמואל אייתי ליה אריסיה תמרי אכיל טעים בהו טעמא דחמרא א"ל מאי האי א"ל ביני גופני קיימי אמר [א]מכחשי בחמרא כולי האי למחר אייתי לי מקורייהו: רב חסדא חזא תאלי בי גופני אמר ליה לאריסיה עקרינהו גופני קני דקלי דקלי לא קני גופני: **מתני'** [ב]אע"פ שהוא נותן לו אין נמחל לו עד שיבקש ממנו שנאמר [1]ועתה השב אשת וגו' ומנין [2]שאם לא מחל לו שהוא אכזרי שנאמר [2]ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלהים את אבימלך וגו' [ד]האומר סמא את עיני קטע את ידי שבר את רגלי חייב [ה]ע"מ לפטור חייב [ו]קרע את כסותי שבר את כדי חייב [ז]ע"מ לפטור פטור [ח]עשה כן לאיש פלוני על מנת לפטור חייב בין בגופו בין בממונו: **גמ'** ת"ר כל אלו שאמרו דמי בושתו אבל צערו אפי' הביא כל אילי נביות שבעולם אין נמחל לו עד שיבקש ממנו שנאמר [1]השב אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בעדך [ג]דאשת נביא בעי אהדורי אשת אחר לא בעי אהדורי אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן השב אשת האיש מכל מקום ודקא אמרת [3]הגוי גם צדיק תהרוג הלא הוא אמר לי אחותי היא והיא גם היא אמרה אחי הוא נביא הוא וכבר לימד אכסנאי שבא לעיר על עסקי אכילה ושתיה שואלין אותו או על עסקי אשתו שואלין אותו אשתך היא אחותך היא מכאן לבן נח [ט]שנהרג שהיה לו ללמוד ולא למד: [4]כי עצר עצר ה' אמר ר' אלעזר שתי עצירות הללו למה אחת באיש שבכבת זרע שתים באשה שבכבת זרע ולידה במתניתא תנא שתים באיש שבכבת זרע וקטנים שלשה באשה שבכבת זרע ולידה רבינא אמר שלש באיש שבכבת זרע וקטנים ופי טבעת ארבעה באשה שבכבת זרע ולידה וקטנים ופי טבעת: [4]בעד כל רחם אמרי דבי ר' ינאי אפילו תרנגולת של בית אבימלך לא הטילה ביצתה א"ל רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמור רבנן כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה א"ל דכתיב [5]וה' שב את שבות איוב בהתפללו בעד רעהו אמר ליה את אמרת מהתם ואנא אמינא מהכא [2]ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלהים את אבימלך ואת אשתו ואמהותיו [וגו'] וכתיב [6]וה' פקד את שרה כאשר אמר וגו' כאשר אמר אברהם [7]אל אבימלך אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי בהדי הוצא לקי כרבא א"ל דכתיב [7]למה תריבו אלי כלכם פשעתם בי נאם ה' אמר ליה את אמרת מהתם ואנא אמינא מהכא [8]עד אנה מאנתם לשמור מצותי ותורותי אמר ליה רבא לרבה בר מרי כתיב [9]ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים מאן נינהו חמשה א"ל הכי א"ר יוחנן אותן שהוכפלו בשמות יהודה נמי איכפולי מיכפל אמר ליה למילתיה הוא דאיכפל [ט]דאמר ר' שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מאי דכתיב [10]יחי ראובן ואל ימות ויהי מתיו מספר וזאת ליהודה כל אותן ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר היו עצמותיו של יהודה מגולגלין בארון עד שבא משה ובקש רחמים אמר לפניו רבונו של עולם מי גרם לראובן שיודה יהודה [ו] מיד שמע ה' קול יהודה על איבריה לשפא לא הוו קא מסקי למתיבתא דרקיעא [11]ואל עמו תביאנו לא הוה ידע מאי קאמרי רבנן ולמשקל ומיטרח בהדי רבנן [11]ידיו רב לו לא הוה סליק ליה שמעתתא אליבא דהלכתא [11]ועזר מצריו תהיה אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא [ט]דאמרי אינשי בתר עניא אזלא **עניותא אמר ליה דתנן** [ט] עשירים מביאין בכורים בקלתות של זהב ושל כסף ועניים בסלי נצרים של ערבה קלופה הסלים והבכורים נותנים לכהנים אמר ליה את אמרת מהתם ואנא אמינא מהכא

וטמא

עין משפט נר מצוה